

Sada aastat väarikalt elatud elu

Ida leeripäeval

8. jaanuari 1904 sündis Tartumaal Pendi talus 3nda lapsena **IDA JÜRIS**. Ida sünnitalu oli jõukal järjel. Talus oli 9 hobust, hulk veiseid-sigu ja hästi palju kanu. Mune oli talus nii palju, et neid veeti paadiga üle Võrtsjärve Oiule ja müüdi seal maha. Et talu oli

kuulus oma hobuste poolest, hüüti Ida isa naljatlevalt ka kabjaväe kindraliks. Lapsepõlv möödus kodutalus. Alghariduse omandas Ida Puurmanis. Ida vanemad olid küllalt jõukad ja ka ärksa vaimuga ning nad soodustasid igati laste hariduse omandamist. Peale algkooli läks Ida Tartusse Kodumajanduskooli ja vend Öisu Piimanduskooli. Vanem õde jäi talupidajaks. Tolleaegne haridussüsteem ja Ida püüdlikkus võimaldas talle küllalt mitmekülgse hariduse – praegugi suudab Ida peast ette kanda saksakeelseid luuletusi (saksa ja vene keelt valdab kõnekeelena). Peale kodumajanduskooli lõpetamist ta tallu tagasi ei läinud, vaid läks Lihulasse abiks vennale, kes selleks ajaks oli omandanud meieri elukutse. Lihulas tutvus ta ka oma tulevase abikaasa Viktoriga ning nad abiellusid 1935. aastal. Viktori isa oli Haapsalus tunnustatud diakon (Haapsalu surnuaias on talle püstitatud ausammas). Viktor ise pidas sidetöötaja ametit, ema oli lasteaias kasvataja. Abikaasa sai ametikõrgendust ja abielupaar asus elama Pärnusse. Segaste asjaolude tõttu sattus Viktor venelaste poolt organiseeritud afääridesse, mille tulemusena küüditati mõlemad Siberisse – Viktor Komisse ja Ida Kemerovo oblastisse. Mõlemale määrati karistuseks 10 aastat. Viktor suri varsti vangilaagris, Ida “istus” ära 6 aastat ja vabanes peale

Juubilari õnnitlemas.

Täna lehes:

<i>Volikogu</i>	lk 2
<i>Kodukoha kangelane</i>	lk 3
<i>Mullaproovidest</i>	lk 3
<i>Üks küsimus</i>	lk 4
<i>Tõstamaa Rahvamaja 2003 aastal</i>	lk 5
<i>Hardushetk</i>	lk 5
<i>Lillelaagri tegemistest</i>	lk 6
<i>Pärnumaa Kodukant</i>	lk 6
<i>Selistest</i>	lk 6
<i>Sport!</i>	lk 7
<i>Õnnitlused ja kuulutused</i>	lk 8

Stalini surma 1953. aastal. Laagrisoleku viimasel aastal murdis Ida jalaluu. Jalg taheti amputeerida, aga tema palus jalg alles jätta, et ta saaks oma tütre üles otsida. Tütar Maire oli algul lastekodus, aga pärast Haapsalus tädi kasvatada. Nii tuligi Ida Eestisse tagasi karkudega ja sai veel ravile Haapsalu haiglasse. Ka esimesed tööotsingud peale laagristsõõnemeist toimisid karkude toel. Lõpuks sai ta Haapsalu apteeki koristajaks. Kui tütar Maire lõpetas Haapsalu Pedagoogilise Kooli algklasside õpetaja kutsega, määrati ta Tõstamaale õpetajaks. Ema tuli tütreaga kaasa ja nii algaski Ida Tõstamaa eluperiood, mis on kestnud siiani. Tõstamaal hoidis Ida paljude arstide-õpetajate lapsi, töötas kokana haiglas ja lasteaias, ka lühikest aega kalatehases.

(järg lk 2)

(algus lk 1)

Ida on alati huvi tundnud elu ja maailma asjade vastu. Pensionipõlves luges ta palju, külastas igasuguseid loenguid ja võttis osa kohalikest seltsielust. Ühe toredate ettevõtmisena meenub Idale üks maskipidu, kus nad Suti Lindaga kehastasid pruutpaari ja said auhinnaks elusa broileri. Linda tappis hiljem linnu ja tõi poole Idale. Ida oli ka üheks "näitlejaks", kui Tõstamaal tehti filmi "Karge meri". Veel kaunistab Idat üks armas iseloomujoon. Varakult leseks jäänud nägusat noort naist piiras mõnigi mees "külge löömise" mõttega, aga Ida on

eluks ajaks truuks jäänud oma Viktorile. Ja veel. Elada väarikalt **100 aastaseks** on inimelus ikkagi väga suur sündmus, kohe nii suur, et riigi president ise saadab õnnitluskirja. Just niisuguse kirja sai Ida oma sünnipäeval, kus oma õnnitlused saadab Arnold Rüütel isiklikult.

Ka kodukoha elanikud ühinevad õnnitlejatega.

Ida vasakult esimene, "Karge meri" võtetel.

Elulugu kuulab ja pani kirja Efeline

Volikogu istung toimus 30.12.03. a.

Päevakorras oli:

1. Vallavanema info

Vallavanem Toomas Rõhu tegi lühikokkuvõtte aasta jooksul vallas toimunud.

2. Valla 2003.a. lisaelarve vastuvõtmine

Ettekanne pearaamatupidajalt Karin Randmäelt.

Otsustati: lisaelarve vastuvõtta.

3. Sihtasutuse Kihnu Väina Merepark nõukogu liikme valimine

Ettekanne volikogu esimehelt Heino Tammelt.

Sihtasutuse põhikirjast lähtuvalt on nõukogu liikme volituste aeg kaks aastat. Eelnevas koosseisus täitis nõukogu liikme kohuseid vallavanem Toomas Rõhu.

Otsustati: pikendada vallavanema Toomas Rõhu volituste aega.

4. Osalemisest Mittetulundusühingu Pärnu Lahe Partnerluskogu tegevuses

Ettekanne arendus- ja keskkonna-nõunikult Raine Viitaselt.

Otsustati: osaleda asutajana Pärnu Lahe Partnerluskogu tegevuses.

5. Osalemisest Sihtasutuse Kihnu Kultuuriruum tegevuses

Ettekanne arendus- ja keskkonna-nõunikult Raine Viitaselt.

Otsustati: osaleda sihtasutuse Kihnu Kultuuriruum tegevuses.

6. Toimetulekutoetuse määramisel eluasemekulude arvestamise aluste muutmine

Valminud eelnõud tutvustas sotsiaalnõunik Enda Väli. Eelnõusse parandusettepanekuid ei tehtud.

Otsustati: muudatused kinnitada. Määrusega saab tutvuda valla kantseleis.

7. Maakonna koolivõrgu arengukava heakskiitmisest

Ettekanne vallavanemalt Toomas Rõhult.

Ei saa nõustuda arengukava kokkuvõtte punktiga 3, kus õppekvaliteedi tagamiseks ja ressursside efektiivseks kasutamiseks käsitletakse edaspidi riiklike investeeringute kavandamisel maapiirkonnas gümnaasiumidena Kilingi-Nõmme, Sindi ja Väandra koole, ülejäänud tänaseid gümnaasiumiastet sisaldavaid koole aga kui põhikoole.

Selline käsitlus tähendab, et Tõstamaa keskkooliosa kaotamisega on piirkonna õpilastel võimalik keskharidust omandada vaid väljaspool kodu elades, sest Tõstamaalt ja kaugemalt ei ole ajaliselt võimalik iga päev Pärnusse ja tagasi sõita. Lähtuvalt sellest ei ole Tõstamaa vallas kavatsust keskkooliosa sulgeda.

Arvestades tänast situatsiooni ja regionaalset aspekti, ei ole reaalne seada täna jätkusuutliku gümnaasiumi tingimuseks vähemalt 120 gümnaasisti ja kahe 20 õpilasega ühe vanuseastme klassi olemasolu.

Investeeringute osas ei taotle Tõstamaa kool lähiaastatel vahendeid ehitustegevuseks, kuid programm "21. sajandi kool" sisaldab ka investeeringuid õppevahendite soetamiseks jne. ning selles osas soovime taotleda vahendeid ka Tõstamaa keskkooliosale.

Otsustati: arengukava mitte heaks kiita.

8. Kinnistu müügist välismaalasele

Ettekanne maanõunikult Helle Vahemäelt.

Otsustati: lähtudes "Kinnisasja omandamise kitsendamise seaduse" § 4 lg 1, nõustuda Tõstamaa vallas, Tõhela külas asuva Sepa ja Saianuka kinnistu müügiga Soome Vabariigi kodanikele Eero Olavi Tikkanen' ile ja Erja Maaret Finski' ile.

9. Vabade metsamaade erastajate nimekirja kinnitamine

Ettekanne maanõunikult Helle Vahemäelt.

Otsustati: lähtudes Maareformi seaduse § 21 lg. 1; § 22 lg. 2 ja § 23 kinnitada Tõstamaa vallas vaba metsamaa erastajate nimekirja järgmised füüsilisest isikust ettevõtjad (vt. tabelit):

Maatüki nr.	Pindala	isik	elukoht	tegevusala
24	7 ha	Märt Altpuu	Männikuste küla	põllumajandus
45	9 ha	Madis Martson	Lõuka küla	põllumajandus
57	3,5 ha	Arvo Kaljurand	Kavaru küla	põllumajandus

Kodukoha kangelasi

Karl-Johann Laurits
(1892-1941)

Eesti Kaitseväe Ühendatud Õppeasutuste muuseumi esimese ruumi seinalt vaatab vastu sõjajärgse Tondi Sõjaväe Ühendatud Õppeasutuste viimane ülem Tõhela mees Karl-Johann Laurits.

Sündis 1. märtsil 1892 Pärnumaal. Mobiliseeriti Esimese maailmasõja

ajal Vene sõjaväkke ja õppis Põhjarinde lipnikekoolis. Sõdis Lätis nooremohvitseri, roodu- ja pataljoni-ülemana. 1917. aastal oli tegev eestlastest sõjaväelaste organiseerimisel. Novembris 1918 tuli Eestisse ja määrati Pärnu ning pärnumaa Kaitseliidu ülemaks. Osales pataljoni-ülemana Landeswehri ja Vabadussõjas. Lõpetas 1924 Alaliväe ohvitseride kursused ja 1927 Kõrgema Sõjakooli. 1933-1935 õppis Prantsuse kõrgemas sõjakoolis (Ecole Supérieure de Guerre), olles ühtlasi sõjaväeataäseks Prantsusmaal ja Belgias.

Teenistuskäik:

1920-1921 Politseivalitsuse ülem

1921-1933 Sõjaväe Staabi II (luure-) osakonna ülem

1935 Soomusrongirügemendi ülem

01.09.1936 Kõrgema Sõjakooli ülemaks

15.10.1939 Sõjaväe Ühendatud Õppeasutuse ülem

Arreteeriti 1940, lasti maha 29.juuni 1941.

Karl-Johann Lauritsa au- ja teenetemärkide pikk nimekiri:

Eesti:

II liigi III järgu Vabaduse Rist

II liigi II järgu Vabaduse Rist

500 krooni autasu

Tasuta maa

V klassi Kotkarist

Eesti Vabadussõja mälestusmärk

III klassi Kotkarist

Läti:

Karutapjate ordu III järgu aumärk

Läti Kolmetähe ordu komanderi rist (III kl.)

Läti Vabadussõja mälestusmärk

Läti iseseisvuse 10. aasta mälestusmärk

Poola: Polonia Restituta komanderi rist

Prantsuse: Auleegioni ohvitseri rist

Rootsi: Kuningliku mõõgaordu komanderi II klassi aumärk

Rumeenia: Krooniordu komanderi aumärk

Soome: Soome Valge Roosi II klassi komanderi rist

Leedu: Kuningas Gediminase ordu III klassi aumärk

Vaike Hang

HEAD MAAKASUTAJAD, KASUTAGE VÕIMALUST KIRJUTADA VEEL SELLEL AASTAL AVALDUSED MULLAPROOVIDE VÕTMISEKS 2004. a.

Alates 2004. aastast saavad põllumehed taotleda paljusid erinevaid EL toetusi. Ka 2002/2003. aastal 56 vallas rakendatud toetus hea taimekasvatustava võtete kasutamise eest laieneb kogu Eestile – tegevuse nimeks saab keskkonnasõbralik tootmine. Paljud nõuded on sarnased varasemale korrale, kuid on ka muudatusi. Näiteks on **planeeritav** toetuse summa **700 kr/ha**, taotleja kasutab vähemalt **1 ha** põllumajandusmaad, taotleja täidab keskkonnatoetuse tingimusi vähemalt **viis aastat** ja veel mõned muutused. Üks oluline muudatus on, et iga taotleja peab laskma teha **mullaanalüüsid vähemalt üks kord viieaastase kohustuseperioodi (2004...2008) jooksul**. Sellele aga on õige aeg hakata mõtlema juba täna. Iga taotleja võtab endale kohustuse saata mullaproovid pädevasse laboratooriumisse teise kohustuse-

aasta lõpuks, s.o. hiljemalt **2005. aasta 31. detsembriks**, kui eelneva 3 aasta jooksul (2001...2003) pole mullaproove võetud. Analüüsi tulemused võib ka hiljem kätte saada. Keskkonnasõbraliku tootmise toetuse jaoks peab mullaproovides olema määratud **happesus**, taimede poolt omastatavad **fosfor** ja **kaalium** ning **orgaanilise aine** või **huumuse** sisaldus. Mullaproove võib võtta ja pädevasse laboratooriumisse viia igaüks, kes soovib. Taimse Materjali Kontrolli Keskuse(TMKK) laboris maksab 2003. aastal ühe sellise mullaproovi analüüsimine **75kr.** (happesus, fosfor, kaalium). Huumus maksab lisaks **30kr.** Keskkonnasõbraliku tootmise toetuse jaoks peab huumus või orgaaniline aine olema määratud igalt põllumassiivilt. 2004. aastal Põllumajandusministeeriumi poolt finantseeritava mullaseire programmi raames võetud

ja analüüsitud proovi eest **maksab tootja 50kr.** Selleks tuleb **esitada taotlus** juba täna Taimse Materjali Kontrolli Keskusele mullaproovide kogumiseks 2004. aastal. Taotlused registreeritakse saabumise järjekorras - mullaproovide võtmise ajagraafiku planeerimisel arvestatakse ka taotluse saabumise kuupäeva. Taotlusel esitatud maadelt hakatakse mullaproove võtma 2004. aasta kevadest. Taotlejatega võtavad ise ühendust TMKK mullaseire spetsialistid. Soovi korral võib taotleja mullaproove ka ise võtta, siis maksab ühe mullaproovi analüüs **25kr.** NB! Kui taotlejal muutuvad enne mullaproovide võtmist kontaktandmed, siis palutakse teatada sellest TMKK mullaseire büroole.

(järg lk 4)

(algus lk 3)

TMKK määrab nendes proovides **happesuse**, taimede poolt omastatava **fosfori** ja **kaaliumi, kaltsiumi** ja **magneesiumi** sisalduse. **Huumuse** sisaldus määratakse igast **viie**ndast proovist.

Seega, kui tootja soovib saada keskkonnasõbraliku tootmise toetust, on tal vaja tellida lisaks veel huumuse määramine (a' 30kr.), sest alla 15...20 ha põllult ei võta TMKK vähemalt 5 proovi.

Taotlusvormi saab internetist TMKK koduleheküljelt ja Teabelevikeskustest (nt. Pärnus Kerese 4, Taluliidu kõrval). Täidetud taotlused tuleb anda Teabelevikeskusesse või saata TMKK-esse.

Paljudel tootjatel on võetud mullaproovid 2002...2003. aastal, kuid paljudel neist ei ole igalt põllumassiivilt huumus määratud. TMKK laboris säilitatakse nende mullaproove ja vajadusel on võimalik määrata huumus 30 kr eest. Selleks on vaja võtta ühendust TMKK-ga.

KUIDAS MULLAPROOVI VÕTTA? Tavaliselt võetakse üks keskmine mullaproov 3-5 hektari kohta, väga ühtlase mullastiku korral kuni 10 ha kohta (näiteks turvasmullad).

Keskmine mullaproov koosneb tavaliselt 15...30 üksikproovist. Proovilapil tuleb seejuures liikuda Z, C, V, U kujuliselt, diagonaalselt või lihtsalt sikk-sakiliselt. Mida kirjum ja ebahütlasem on muld, seda rohkem tuleks proovilappe kavandada ja keskmisi mullaproove võtta.

Kui ilmastik lubab, võib proove võtta aastaringselt, kuid muld ei tohi olla määrduvalt märg. Kõige sobivam aeg proovivõtuks on siiski kevadel enne väetiste külvi ja sügisel peale saagi koristamist.

Proove ei tohi võtta:

- värskelt lubjatud või väetatud põllult, minimaalne vaheaeg 1...1,5 kuud;
- sõnnikuga väetatud põllult, vaheaeg kuni 3 kuud;
- tugeva vihma ajal, vaheaeg 3..4 tundi, kuid muld ei tohi olla liiga märg ega kleepuv;
- sõnniku-, komposti-, lubja-, väetise-, kartuli-, põhu-, heinakuhja vms asemelt;
- üksikproove ei ole mõtet võtta üldpinnast oluliselt erinevatest kohtadest, nagu mikrolohkudest, kokku- ja lahkukünnivagudest ning kohtadest, kus huumushorisonidile järgnevad horisonidid on pinnale küntud, samuti sellistest kohtadest,

kus on tegemist võtmisalal (maaüksusel) suhteliselt väga väikese osa teist liiki mullaga, mis erineb oluliselt põhimulla liigist või liikidest (näiteks tugevama kallakuga põld, kus enamus võtmisala (ruudu) piires asuvast mullast on mineraalmuld, aga väga väikese osa pinnast moodustab turvasmuld);

·dreenide kohalt, kraaviservadelt, teeäärtest, veekogude vahetust lähedusest ja kohtadest, mis erinevad oluliselt üldisest foonist.

Kui niisket proovi ei saa kohe laboratooriumisse saata, pannakse topsid seisma õhurikkasse ja võimalikult kuiva kohta. Proovidele lisatakse saate- või tellimislehed, millele kirjutatakse proovinumbreid, tellija nimi, aadress, telefoninumber, analüüsi- ja nõustamise soovid.

Taotlused ja mullaproovid saadetakse aadressil:

Teaduse 4/6, 75501, Saku, Harjumaa;
e-post: info@tmkk.ee; faks: (0) 67 29 149

Targo Pikkmeets
Konsulent

Üks küsimus

Käivad kuuldused, et Tõstamaa vallale on hiljuti veel kuulsust kogunud Seliste külavanem **Alex Trope**. Käisid Tallinnas vastu võtmas tunnustust oma tegemistele? Palun räägi lähemalt.

Kolmapäeval, 14. jaanuaril olin ma kutsutud vastu võtma laureaadi tiitlit ja autasu Tallinna Vene Draamateatrisse. Endale oli see kõik väga suureks üllatuseks. Sain teada, et autasu, mida annab juba 9 aastat üle Fond "Rõõmukuulutus" Tallinnast, on suunatud inimestele, kes on aasta jooksul jäänud oma tegemiste ja heategevusega silma Eesti üldsusele. Fondi President Ljudmilla Gans oma

sõnavõttus mainis, et sel aastal omistati laureaadi tiitel 15 inimesele. Komisjoni oli pakutud üle 100 kandidaadi, millest laureaadid välja valiti ning tiitel ja autasu omistati. Rahaline preemia oli 3000 krooni. Komisjon valis minu välja seoses Seliste külaelu arendamise ja laagrite korraldamisega varjupaiga lastele. Sain kinnitust, et olen õigel teel ja jätkan tegemisi külaelu edendamisel ja laste aitamisel.

(Keda huvitab, leiab sellekohast lugemist ajalehest "Molodjoš Estonii" 16. jaan 2004; 19. juuli 2003.a.) Laureaadi tiitel omistati veel Grigori Maltsov'ile, kes on juhtinud 15 aastat Tallinna Barokk ansamblit, Valdimir

Ossipovi'le, kes on Tallinna 53. Keskkooli keemiaõpetaja ja ka Aasta Õpetaja 2003. Valendina Fursovale, kes juhib Jõhvis Lasteteatrit "Viljaveski". Marianna Seppernle, kes on muusik ja luuletaja. Jevgeni Dmitrievile, Maardu maleklubi juhendajale, Tatjana Jegorova'le, kes juhtis 48 aastat Narva Laste muusikakooli tööd ja korraldab "Chopani" konkurssi. Maria Pinhofile, kes kasvatab Ida-Virumaal lastekodulapsi. Aleksander Sukermanile, saatesarja "Subboteia" saatejuhile. Nelli Kusnetsovale, kes on ajalehe "Molodjos Estonii" ajakirjanik jpt-le.

Milline oli 2003.a. Tõstamaa Rahvamajas?

Nii publiku kui ka eestvedajate arvates väga mitmekesine ja teguderohke. Seda nii ringide tegevuse kui ka ürituste poolest. Rahvamaja ringideks olid naisrahvatantsurühm, naisansambel, käsitööring, Tõstamaa Tüdrukute ja Poiste Klubi, jooga-treening, aeroobika ringid, näitering, laste laulustuudio, kapell ja folkloorirühm "Vokiratas". Maja kasutab ka laste puhkpilli-stuudio, line-tantsuring ja spordiklubi. Kõigil on võimalus oktoobrist kasutada ka jõusaali.

Lastele mõeldud üritused toimuvad enamasti koostöös kooliga. Rahvamaja korraldas kevadel ja sügisel populaarseks saanud loomelaagrid, mis aitasid sisustada loominguiliselt koolivaheaega.

Noortel on aeg-ajalt olnud võimalus oma lemmikmuusika järgi tantsida. Suuremad üritused noortele oli kindlasti sõbraõhtu, kus astusid üles külalisbändid teiselt poolt Pärnut, samuti vabaõhulaval meie oma noortebändide kontsertõhtu.

Tähtsamate ürituste hulgas on nimetamist väärt kindlasti Pärnumaa Vokaalansamblite Päev, Pärnumaa XXXXII Suvemängud ja vallapäevadel toimunud filmiõhtu Tõstamaa elust aastatel 1993-2003.

Meeldejävvamatel kontserditel, mis rahvamaja korraldas, esinesid mõisas Tallinna Operetitrupp ja Hortus Musicus, rahvamajas toimusid valla laste laulukonkurss, emadepäeva kontsert, kohvik-õhtul esines Uno Loop, kirikus esinesid suvekontserdil Tiit Peterson ja Tauno Saviauk, vallapäevade raames Silvi Vrait ja Jaan-Villem Sibul ning rahvamajas

tantsuõhtul musitseerisid Erich Krieger ja Are Jaama.

Tõstamaa rahvamajas korraldasid oma suvekoole Studio La Ronda flamenco- ja kõhutantsijad üle Eestimaa ning Eesti Näitejuhtide Teatritrupp, kes pakkusid vallarahvale ka omapäraseid ja meeldejävvaid elamusi oma esinemiste näol.

Aasta jooksul oli võimalus kõigil külastada portselanmaalide, päkapiku susside, Eesti riigi-vanemate, Eve Käär'i loodusfotode, Tõstamaa Tüdrukute Klubi tööde, Madis Veskimägi fotode, Viljandi linna fotode, seente ja Birgit Pere veimevaka näitusi.

Rahvarohkemad üritused olid uusaasta tantsuöö, rahvamaja 15. sünnipäev, jaanituli, vallapäevad (sealhulgas saate "Laulge kaasa" lindistus), kadrikarneval ja jõulupidu.

Rahvamaja juures tegutsevad tantsumuusika-bändid "Cool Päxe", „Tule Taevas Appi“ ja "M & Õ" on tänu hea ja uuendatud helitehnika soetamisele palju edasi arenenud ja rahvast mitmetel peoõhtutel tantsitanud. Helitehnika uuendamine on kaasa aidanud ka laste laulustuudio loomisele, mis edasi arenedes annab lootust, et hea lauluoskus Tõstamaal ikka püsib.

Rahvamajal on nüüd ka korralik teler, mis on vajalik õppevideode ja kroonika jälgimiseks. Töö lihtsustamiseks on soetatud arvuti ja printer. Sügisel parandati saalide põrnadad, mis on vajalik sportimisel, tantsimisel ja ka puhtuse hoidmisel.

Tegevust on aastal 2003 rahaliselt toetanud läbi projektide Tõstamaa valla kultuurkapital, Kultuurkapitali

Pärnumaa Ekspertgrupp ja Kultuuriministeerium.

Rahvamaja külastavad paljud erinevate huvidega inimesed, kes soovivad siin oma oskusi nii arendada kui ka teistele edasi anda. Aastal 2003 oli paljude uuenduste aasta, samas säilisid ka Tõstamaa kultuurielus toimivad head traditsioonid.

Algavaks aastaks on ka juba palju häid plaane, aga kõigest on veel vara rääkida. Loodan, et ühiselt tegutsedes täidab rahvamaja ka sel aastal oma põhiülesannet – hoida elus Tõstamaa-tunnet ja eripära. Sest see ei ole ju mingi saladus, et Tõstamaast mujal Eestis head räägitakse?

Hea, et on huvitav aasta olnud – on, mida meenutada!

Soovin õnne ja jõudu kõigile, kes oma Tõstamaa Rahvamaja külastavad ja siin "oma nägu" kujundada aitavad! Sest kõigist meist sõltub, kui huvitav ja sisukas tuleb siin aasta 2004...

Oma mõtteid mõlgutas
Õnnela.

Ootamatu hardushetk

Helsingborgi linnas Rootsimaal on loodud heategevusorganisatsioon "Lucia", kes kogub rahalisi annetusi jagamiseks abivajajatele. Et Helsingborigi linn on kaua aega Pärnu sõpruslinnaks, siis külaskäigu ajal Pärnusse põikasid nad korraks ka Tõstamaale (ilmselt imetlema meie

ilusat mõisa). Nimetatud külaskäigu lõpetuseks andis "Lucia" tütarlaste ansambel väikese tasuta kontserdi rahvamajas, Helsingborigi linna pea tutvustas lühidalt "Lucia" tegevust ja siis nad tulid - üleni valgesse riidetatud tütarlapsed, küünlad käes ja ühel küünlakroon peas, sisenesid nad

lauldes hämarasse saali. Lauldi mitmehäälselt, ilma saateta. See kõik oli nii valus-ilus, et loobun oma kehvapoolse sõnaseadmiskusega sündmust edasi kirjeldamast.

Efeline

Aastane projektilaager "Jaaguranna Lillelaagris"

XXI sajandi probleemiks on kasvava põlvkonna üha süvenev narkomaania, mille peamiseks põhjuseks on perede sotsiaalsed probleemid, laste endi kasvuraskused ja identiteedi kriis. Probleemi pealt teenimise hinnaga luuakse abi asemel üha uusi lõbustusasutusi, propageerides lodevaid elukombeid.

Kriisis kannatajateks osutuvad aga pahatihti ühiskonna kõige nõrgemad liikmed - lapsed. Leevendamaks eesti ühiskonnas tekkinud kriisi, on Jaaguranna Lillelaager korraldanud mitmeid projektilaagreid riskirühma lastele. Lastele eesti keele õpetamisel

ja kodanikuks kasvatamisel on tekkinud Jaaguranna Lillelaagril oma meeskond pedagoogidest, psühholoogidest, kuntsnikest, kirjanikest ja paljudest teistest huvitavatest inimestes, kellega koostöös tagada lastele mitmekülgne areng.

Ühe aastane projektilaager Maaru Lastekaitsekeskuse "Kaitse Ingel" lastele on seekord Jaaguranna Lillelaagris läbi saanud.

Tahaks tänada Projektilaagri meeskonda Jaaguranna Lillelaagri personali. Projektilaagrite finantseerijat Maailma Lastekaitse Fondi (Rootsist) Gunilla Von Arbini't.

Madeleine Barboza't. Asa Swahn'ti. Rootsi Suursaatkonda Katrin Valdeku't. Maardu Lastekeskuse juhatajat Sinaida Samoljenko't. Teid kõiki Tõstamaa valla inimesi ja Seliste küla rahvast, kes mõistvalt ja hoolitsusega suhtusid Maardu lastesse.

Lastele jäi see aasta väga meelde ja oleme nende käekäigust alati huvitatud ja ikka aitame ühiselt kõiki abivajajaid.

Projektijuht
Alex Trope

Pärnumaa Kodukant

Näitus

19. Jaan. Jäeb kaheks nädalaks avatuks Tallinnas Riigikogu vestibüülis avatud näitus Eesti Kodukandi tegemistest.

Tõstamaa vallast on sellel näitusel esitatud Seliste- ja Tõhela küla.

Võimalik tutvuda ja esitada projekte:

• Tervisearenduse Instituut

• www.kik.ee

Jäätmemajandus. Loodushoid. Turismiobjektid. Töö lastega Laagrite organiseerimine. Prügimajandus jpm. Esitamise tähtaeg 01. märts 2004.a.

• Kohaliku Omaalgatus programm.

Toetab kohaliku omaalgatust küla väike projektid esitamise tähtaeg 01. aprill 2004.a.

• www.noored.ee

Euroopa noorte projekt Koostöö teiste organisatsiooniga. Esitamise tähtaeg 01. veebr. 2004.a.

• www.kul.ee

Kultuuriministeeriumi pr. "Sportlik-Kultuuriline koolivaheaeg" Esutamise tähtaeg

05. veebr. 2004.a.

• Phare Access 2002 acces@bda.ee

Järjekordne taotlusvoor kodanikuühiskonna taotlemiseks. Eesmärk on toetada mittetulundusühingute tegevust valdkondades, kus kolmas sektor omab olulist rolli ühiskonna riskigruppidesse kuuluvate inimeste sotsiaalsel kaasamise ja sotsiaaldialoogi edendamisel, partnerlusel kohalike omavalitsuste ja ettevõtete, ettevõtluse edendamisel kohalikul tasemel. Töötute puuetega inimeste või teiste ebasoodsas seisus elanikerühmade abistamisel tööturul, kõigi elanikkonnagruppide võrdsel kohtlemisel ning riskigruppide kaasamise ja reintegreerimisel ühiskonnaellu. Esitamise tähtaeg 16. veebr. 2004.a. kell 16.00

• www.struktuurifondid.ee

• www.euroraha.ee

Kursused

Pärnumaa Kodukant alustab õppetsükli Küla Arengukava koolitusga veebruaris.

MTÜ "Pärnumaa Kodukant"

Juhatuse liige

Alex Trope

mob. 053405756

Seliste külatuba kutsub!

.laupäeval 24. jaan kell 11.00.-14.00 toimub Seliste külatoas Loovtööring lastele 7-14 aastastele.

Juhendaja Liina Kingsepp

Külatoa üritused jätkuvad märtsis.

Seliste Rahvamajas

Laupäeval 14. veebruaril

Sõbrapäeva pidu

Jälgige reklaami!

Vallavalitsus teatab

Tõstamaa Vallavalitsus teatab, et Maareformi seaduse § 23³ lõike 1 alusel vaba põllumajandusmaa kasutusvaldusesse antavate maatükkide plaanide ja maatükkide registreerimise lehe avalik väljapanek toimub Tõstamaa Vallavalitsuses asukohaga Tõstamaa alevik, Sadama tee 2.

Avaldusi vaba põllumajandusmaa kasutusvaldusesse seadmiseks saab esitada Tõstamaa Vallavalitsusele 16.01.2004.a. kuni 16.02.2004.a.

TÕSTAMAA VÕRKPALLITURNIIR I FINAALMÄNGUD

Tõstamaa rahvamajas

Osalevad Tõhela, Saulepi. Pootsi, Päästeameti, Keskkooli ja Alevi võistkonnad

Kolmapäeval, 28. jaanuaril I finaalmäng

19.00 V – VI koha mäng

20.15 III – IV koha mäng

21.30 I – II koha mäng

Reedel, 30. jaanuaril II finaalmäng

18.00 V – VI koha mäng

19.15 III – IV koha mäng

20.30 I – II koha mäng

22.00 Turniiri lõpetamine, autasustamine

Ansambel, esinejad

Mängijatele tasuta

Veel saad kaasa elada ka põhiturniiri mängudele !

Kolmapäev, 21. jaanuar

19.00 Keskkool – Päästeamet

20.15 Tõhela – Alev

21.30 Saulepi – Pootsi

Alev

Päästeamet

Tõhela

Esmaspäev, 26. jaanuar

19.00 Pootsi – Keskkool

20.15 Alev – Saulepi

21.30 Päästeamet – Tõhela

Alev

Pootsi

Saulepi

TÕSTAMAA SPORDIKLUBI

**kutsub pühapäeval, 25. jaanuaril
SUUSASÕIDULE**

Sõit algab kell 11.00 rahvamaja juurest, 5 km pikkust rada on võimalik läbida nii ajale sõites kui matkates. Kui kogu rada ei jõua, sõida pool.

Raja läbinuid ootab kooli juures soe tee, saun, auhinnad kiirematele ja loosiauhinnad raja läbinutele.

Einar Härm avas pidulikult oma POE uues kohas.

Valik on ikka sama hea ja rikkalik.

Õnnitleme jaanuarikuu sünnipäevalapsi!

*Aeg toob muret, aeg toob rõõme,
kännab kurde põsele.
Ajaj varuks rõõmusõõme -
kuulugu need sinule!*

IDA JÜRIS 100
MARIA ESKO 89

LINDA SUTT 85
MARIA KIIRATS 84
ARMILDE ITTER 83
ELLI TERAS 76
MILDA RAND 75
LIDIA PEENOJA 73
HEINO RAND 72

HELJA SUTT 71
JOSEFINE KULD 70
ELVI RIVIMETS 65
ELLI TEKI 65
LEILI KARLEP 60
MARE VAHUR 55

Õnnitleme uusi vallakodanikke!

*Novembrikuus, kui külm oli ilm,
sündis ilma särasilm,
naerusära, nutukera,
ema-isa silmater.*

Lembe Kurg ja Madis Veskimägi –
tütar **KATRE-MARIS** sünd. 24.11.2003.a.

Uudis tantsusõpradele!

PEOTANTSU-KURSUS

alustab Tõstamaa Rahvamajas
pühapäeval, 1. veebruaril
kell 19.00-21.30

Juhendab õpetaja **Ants Lopsik**.

Tunnitasu sõltub osalejate arvust
(25-30 kr.)

Tundide tihedus ühisel kokkuleppel.

OTSI ENDALE PARTNER JA TULE!

Teata osavõtusoovist rahvamajja
tel. 044 96 172 või 052 36 350
Õnnelale või Karinile

Kutsume kõiki huvilisi

TÕSTAMAA RAHVARIETE NÄITUSE

avamisele Tõstamaa Rahvamajas
pühap., 25. jaan. kl. 16.00

*Kui sul on kodus Tõstamaa rahvarõivaid,
millega oled nõus seda näitust rikastama,
siis anna teada!*

*Elvi
Rivimets*

65

Palju õnne

NOORTE SÕBRAÕHTU

*Tõstamaa
Rahvamajas*

*laupäeval,
14. veebruaril*

JÄLGI REKLAAMI!

Jumalateenistus Tõstamaa kirikus

25. jaanuaril kell 14.00

Õpetaja Tiina Janno

Tõstamaa valla kõrgeim tunnustus auväärsetele vallakodanikele on valla vapimärk, mis omistatakse eriliste teenete või elutöö eest. Palun avaldage oma arvamust, kes teie arvates seda sel aastal väärriks. Ettepanekuid palume teha valla kantseleisse kuni 28. jaanuarini k.a.

**Tõstamaa
valla
ajaleht**

Toimetatus:

Lea Rannik Tõstamaa Raamatukogu
Alo Adler Tallinna Tehnikaülikool
Trükkinud OÜ Hansaprint

tel. 96 184
tel. 96 231

lea.rannik@mail.ee
alo.adler@mail.ee